

Huom. kilpailuaikaa jatkettu vuoden 2002 loppuun!

ALI-, TOIMI- JA OPISTOUPSEERIEN TYÖHISTORIAMME TALTEEN -PROJEKTI 2001

Perinteenkeruukilpailulla vuonna 1995 aloitettua ammattikuntamme työhistorian tallennusta jatketaan. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon toivotaan kirjoituksia, muistiinpanoja, päiväkirjoja, nauhoituksia, valokuvia yms. Keräykseen on myös erityisiä hyviä syitä. Puolustusvoimien meneillään olevasta koulutus uudistuksesta seuraa mm. opistoupseerien ammattikunnan katoaminen historiaan, joten viimeistään nyt on ehdottoman tärkeää jatkaa ammattikunnan perinnetietouden tallentamista. Palveluksessa olevien lisäksi on vielä suuri joukko ali-, toimi- ja opistoupseereina olleita reservissä, joten eri vuosikymmenien omakohtaiset muistot ovat tallennettavissa. Keräyksen järjestäjien tarkoituksena on, että tulevaisuudessa historiantutkijoilla on aitoja silminnäköiden, kokijoiden ja tapahtumia läheltä seuranneiden kertomuksia käytettävissään. Keruuaineistoa on myös tarkoitus käyttää jo lähitulevaisuudessa ammattikunnan vuonna 2004 julkaistavan historiateoksen kirjoittamisessa lähdeaineistona.

KETKÄ VOIVAT OSALLISTUA?

Keruu on tarkoitettu erityisesti ammattikuntamme nykyisille ja evp jäsenille. Myös perheenjäsenten, ystävien, varusmiesten, reserviläisten tai muuten ammattikuntaamme lähellä olleiden lähetykset ovat tervetulleita. Pyrkimyksenä on tallentaa elävää tietoa ammattialamme monenkirjavasta työkentästä, koulutuksesta ja vapaa-ajan vietosta ennen ja nyt mahdollisimman monipuolisesti.

MISTÄ ALKAISIN?

Voit aloittaa kirjoittamalla omista kokemuksistasi, mutta voit myös haastatella virkaveljiäsi tai merkitä muistiin kertomuksia edesmenneistä persoonallisuuksista. Kerro aiheisiin liittyvistä, itsellesi läheisistä tai tärkeiksi kokemistasi asioista. Anna kynäsi lentää. Etsi uusia näkökulmia, ne voivat olla keräyksen parasta antia. Voit kirjoittaa, piirtää tai puhua nauhalle. Kolua kätköistäsi vanhat valokuvat, historiikit, kronikat ja työpaikalla kierrelleet leikkimieliset monisteet ja liitä ne lähetyksesi jatkeeksi. Ne voivat olla tulevaisuudessa tehtävien tieteellisten tutkimusten lähdeaineistona ja/tai painettavan kirjan lehdillä. Seuraavassa vihjeiksi eräitä aihepiirejä, joista toivotaan tietoja.

Voit käsitellä yhtä, muutamaa tai kaikkia aiheita.

AIHEPIIREJÄ

1. Miksi ryhdyin sotilaaksi

- ystävien, suvun, varusmiesajan yms vaikutus ...

2. Koulutus ammattiin

- va-palvelus
- pääsyttutkinto
- peruskurssit ja muut virkaurakurssit
- jatkokoulutus joukko-osastossa, sotakouluissa
- toimialan erikoiskoulutus
- riittikö saatu (perus)koulutus pysyvän viran hoidossa

3. Palveluspaikka

- kaupunki/maaseutuvaruskunta (vast)
- palveluspaikan henki ja sosiaaliset suhteet
- suhteet paikkakunnan siviilielämään

4. Palvelustehtävät, menetelmät ja välineet

- tehtävät kouluttajana
- tekninen tai huollon tehtävä (eri toimialat)
- esikuntatehtävä (eri toimialat)
- muu tehtävä (kouluttaja, päällikkötehtävä)
- jos olit YK-tehtävissä, miten se poikkesi normaalista työstä

5. Palveluksessa

- työtilat, luokat, harjoitusmaastot
- sosiaaliset tilat, sauna yms.
- työpaikkaruokailu
- vaatetus (käytännöllisyys, maksullisuus jne)
- majoitus (työhön liittyen ja varsinainen asunto)
- työterveyshuolto
- esimies/alainen -suhteet:
- murroskohtia
- erilaisia jaksoja (tiettyinä aikoina liittyen...)
- milloin välit olivat paremmat tai huonommat?
- suhteet ylös- ja alaspäin
- ikäkysymys: nuoret vastaan vanhat
- miten nuorempia (esim tulokkaita) koeteltiin?
- suhteet nuorempiin ja vanhempiin virkaveljiin
- sota- ja leiriharjoitukset
- valatilaisuudet, paraatit, juhlat (tehtäväni oli johtaa...)

6. Työaika ja palkkaus

- säännöllinen työaika, ylityöt (määrä, työntekoajankohta: klo pv kk v)

- sotaharjoitukset, erilaiset päivystykset ja varallaolot eri aikoina
- miten työaikäsäännösten vajavaisuus (siviilielämään verrattuna) vaikutti/vaikuttaa?
- palkkaus uran eri vaiheissa (eri vuosikymmeninä) Mitä mieltä olet palkasta? Riittikö se elämän järjestämiseen eri aikoina?

7. Työturvallisuuden liittyviä seikkoja

- annetut ohjeet (PMK:t, PAK:t)
- kiperät tilanteet

8. Koulutettavat, alaiset: näkökulmia

- varusmiehet (alokkaat, sotamiehet, resau-oppilaat, alikersantit, RUK:n oppilaat, kokelaat, erikoismiehet kuten autonkuljettajat jne.)
- reserviläiset kertausharjoituksissa (miehistö, aliupseerit, upseerit)
- henkilökuntaan kuuluvat koulutettavina ja alaisina

9. Mieliinpainuneita ajanjaksoja ja työkomennuksia

- ajalta ennen sotia
- talvi- ja jatkosota (ml välinen aika)
- sotien jälkeen

10. Ammattiyhdistystoiminta (paikallistaso/ylempi taso)

- ennen ja nyt (miten koit/koet?)
- miten jouduit mukaan toimintaan?
- mikä siinä on/oli antoisinta?

11. Aliupseerien, toimiupseerien ja opistoupseerien työn arvostus

- kerro omasta ajastasi
- miten arvelet ulkopuolisten arvostavan työtäsi ja ammattiasi? Ketkä mielestäsi arvostavat/arvostivat ja ketkä eivät?
- onko sinua arvosteltu tai kiiteltu ammattisi valinnan johdosta? Ketkä antoivat tunnustusta tai moitteita?
- mihin itse sijoittaisit ammattisi? Mainitse vähintään kaksi lähinnä olevaa ammattia, joihin omaasi voisi rinnastaa.
- palveluspaikassasi olevien muiden ammattiryhmien edustajien mielipide. Mitä mieltä arvelet tai tiedät heidän olevan omasta ammatistasi?
- mitä mieltä olivat työtoverisi sotilasammattistasi siinä työpaikassa, josta siirryit armeijaan tai johon siirryit armeijasta?

12. Vapaa-ajan harrastuksia

- urheilu (ml seuratoiminta ja motiivit)
- musiikki, kirjallisuus, maalaus, valokuvaus yms.
- yhteiset tapahtumat, kuten kerhon juhlat, kesä- ja muut juhlat, joihin osallistuttiin juhlavieraana tai järjestelytehtävissä
- kerhotoiminta ja vapaa-aika sen piirissä
- ns. sivutyö ja miksi se oli tarpeellista

- opiskelu ja muu omaehtoinen itsensä kehittäminen
- oman asunnon hankkiminen
- eläkkeellä olevan harrastuksia
- mitä teit kesälomilla?
- omat suhteesi ympäristöön (asuminen varuskunnassa/muualla)
- yhdistystoimintaa (mp-järjestöt, Lions, Rotaryt, Punainen Risti...)

13. Henkilökohtaista

- ensimmäinen/viimeinen työpäiväni
- mikä työssäni on/oli parasta/turhauttavinta
- työ ja perhe
- tätä esimiestä/alaista/varusmiestä/reserviläistä/palvelustoveria en unohda koskaan ...
- silloin oli urani tiukimmat paikat...
- tärkeintä elämässä on...
- kirkollisesta työstä mieleeni on jäänyt...

14. Perheen näkökulma

- puolisoni ammattisotilaana
- isäni/veljeni ammattisotilaana
- poikani ammattisotilaana
- muu läheinen henkilö ammattisotilaana
- perhe-elämää x:n varuskunnassa/x:n kunnan alueella:
- tuttavapiiri
- asunnon laatu (ml oma), sijainti, asuminen yleensä, ystäväpiirit, palvelut
- rouvien elämää (= ompeluseurat, Naisten Liiton paikallisosastot)
- lasten näkökulmasta: alle kouluikäisenä ja vanhempana: peruskoulu, lukio, ammatillinen koulutus (ammattikoulu, opisto, (AMK ml), yliopisto...) ja harrastukset mahdollisuuksineen
- työmatkat
- ammattikunnan muistot kodissa (seinällä, kirjahyllyssä): ansio- ja mitalikirjat, nimityskirjat, valokuvat, palkinnot yms.)
- häät, ristiäiset, perhejuhlat (ketkä osallistuivat)
- hautajaiset (osallistuminen)

15. Kuultua ja kerrottua

- huumori, elämän suola
- aliupseeri/toimiupseeri/opistoupseerikaskut
- sutkaukset ja sananparret
- kerhoelämää ja tarinoita ("ilmainen viina", "kolmen numeron" biljardipöytä jne...)
- tarinaa ja totta ammattikuntamme työstä
- laulut ja kronikat
- enteet ja amuletit
- omaperäiset/merkittävät persoonat
- liikanimet ja niiden kantajat
- onnettomuudet, kovat kohtalot (yhteisön tuki)

16. Osallistuminen yhteiskunnalliseen toimintaan

- edustajat ja työ kunnallisvaltuustoissa ja lautakunnissa (vast)
- ehdokkaiden asettaminen ja tuki, ehdokaslistat
- saavutettuja tuloksia

VASTAUSOHJEET

Kirjoita suomeksi tai ruotsiksi, koneella tai siististi käsin tavalliselle A4-kokoiselle paperille vain arkin toiselle puolelle. Jätä arkin vasempaan reunaan nelisen senttiä tyhjää tilaa liuskojen sitomista varten.

Kirjoita vastauksesi alkuun omalle liuskalle nimesi, arvo, koulutus, syntymäaika ja -paikka, vanhempien ammatti sekä tehtävät, joissa olet toiminut ja joukko-osastosi, osoitteesi ja puhelinnumerosi. Kirjoita alkuliuskalle myös allekirjoituksesi ja suostumuksesi siihen, että aineisto arkistoidaan nimelläsi tutkimuskäyttöön SKS:n kansanrunousarkistoon. Mainitse jokaisen jutun yhteydessä henkilö, jolta olet tiedon saanut, vai oletko itse kokenut kuvaamasi tapahtumat.

Jos käytät äänitteitä, niin käytä C-kasettia tai avokelanauhuria. Puhu nauhan alkuun haastattelu-aika- ja paikka ja haastattelijan ja haastateltavan henkilötiedot (samat kuin edellä) sekä kysy haastateltavan suostumus siihen, että aineisto arkistoidaan myös hänen nimellään tutkimuskäyttöön SKS:n kansanrunousarkistoon. Käytä laitteissa erillistä mikrofonia, jos sellainen on. Kirjoita nauhakoteloon samat tiedot kuin edellä ja erilliselle paperille muutamin sanoin tiedoksi nauhoituksen keskeisin sisältö.

Jos liität vastaukseen valokuvia:

- saat lisäohjeita kuvien lähettämistä Kansanrunousarkiston kuva-arkistosta (puh. 09-13123235)
- lähetä myös negatiivit (kokonaisina negatiiviliuskoina), mikäli ne ovat käytössäsi
- kirjoita jokaisesta kuvasta mahdollisimman tarkat tiedot erilliselle paperille (ei kuviin), tärkeimmät tiedot ovat kuvausaika- ja paikka, kuvan aihe, kuvatut henkilöt sekä kuvaaja
- älä kiinnitä kuvia mihinkään; älä myöskään revi niitä irti vaan lähetä valmiit albumit tai albumilehdet sellaisenaan
- merkitse vastauksesi alkuun selvästi, pitääkö kuvat palauttaa vai ei, kaikkea palautettavaa aineistoa ei ehkä ole mahdollista kopioida kuva-arkistoon
- valokuvien valokopioita tai ns. laser-kopioita ei arkistoida kuva-arkistoon; voit kuitenkin liittää niitä kirjoitukseesi tai antaa niitä tiedoksi kuvista, joita voisit lähettää kopioitavaksi

HUOMI: Keruuseen osallistuminen **EI EDELLYTÄ** kaikkiin kysymyksiin vastaamista

Lähetä vastauksesi 31.12.2001 mennessä osoitteeseen

SKS/Kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 HELSINKI

Kuoreen nimi, osoite sekä merkintä "A.T.O:n työhistoriat"

Voit lähettää vastauksesi myös sähköpostiviestinä

- sähköposti: keruu@finlit.fi
- kirjoita viestin aihekenttään tunnukseksi atontohistoriat

- kirjoita alkuun omat tietosi kuten edellä on mainittu
- pitkät tekstit voi lähettää liitetiedostona
- välttä useiden erillisten liitetiedostojen lähettämistä
- digitaalisten kuvien lähettämisestä tulee sopia erikseen (tiedostokoko, kuvamäärä ja tallennusmuoto) !

PALKITSEMINEN

Keruusarjoja on kolme: yhdistyssarja päällystöyhdistyksille, työryhmäsarja ja henkilökohtainen sarja. Parhaat vastaukset palkitaan apurahoilla ja tunnustuspalkinnoilla.

PALKINTOLAUTAKUNTA

Puheenjohtaja on Päällystöliiton puheenjohtaja Harri Siren, sihteeri Juha Nirikko;
jäsenet arkistonjohtaja Pekka Laaksonen, professori Janne Vilku, dosentti Esa Konttinen, VTL Olli Harinen ja A.T.O.P.ry:n puheenjohtaja Keijo Koivisto

KERUUN JÄRJESTÄJÄT

Ali-, Toimi- ja Opistoupseerien Perinneyhdistys ry, Päällystöliitto ry ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkisto.

KERUUAIKA JA KERUUTULOSTEN JULKISTAMINEN

Keruu aika on 1.3.-31.12.2001 ja tulokset julkistetaan maaliskuussa 2002.

AINEISTON JULKAISEMINEN JA ARKISTOINTI

Keruun järjestäjillä on aineiston julkaisu-oikeus. Erillisiä tekijänpalkkioita ei makseta. (Vastaaaja voi halutessaan esiintyä myös nimimerkillä. Tällöin oikeaa nimeä tietojen antajana ei mainita). Julkaisulupa pyydetään erikseen.

Vastaaajalta tarvitaan allekirjoitettu suostumus siihen, että aineisto arkistoidaan vastaaajan nimellä Kansanrunousarkistoon tutkimuskäyttöön. Mikäli vastaaaja haluaa asettaa aineistolle käyttörajoituksia, on niistä mainittava suostumuksessa.

LISÄTIETOJA ANTAVAT:

Juha Nirikko
Kansanrunousarkisto
Hallituskatu 1
00170 Helsinki
09-13123238 (keskus 09-131231)
e-mail: juha.nirikko@finlit.fi

Keijo Koivisto
Riipintie 12

41330 VIHTAVUORI
014-3771582, matkap. 040-7192308
e-mail: keijo.t.koivisto@kolumbus.fi